

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 червня 2023 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 96 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

відповідно до поставленої мети та завдань, формують систему знань, умінь і навичок, необхідних для успішного розв'язання відповідних задач, орієнтують студентів в широкому потоці навчальної інформації, виробляють у них психологічну готовність до самостійної навчальної діяльності. Ефективність самостійної навчально-пізнавальної роботи студентів значною мірою зумовлюється якістю навчально-методичного комплексу.

Ілюстративний курс нарисної геометрії створює креативне середовище навчання, що зумовлене низкою чинників, зокрема: широкими дидактичними можливостями для індивідуалізації навчання; підвищенням мотивації студентів до пізнавальної діяльності; можливостями для організації самостійної роботи; ефективністю унаочнення навчального матеріалу. Його використання сприяє активізації пізнавальної діяльності, доповнює, унаочнює й урізноманітнює зміст теоретичного матеріалу, забезпечує індивідуальну навчальну траєкторію кожного студента. Ілюстративний курс нарисної геометрії спрямований на самостійне оволодіння знаннями й уміннями у процесі активної пізнавальної діяльності.

ГНЕДІНА Катерина Володимирівна

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ТА ІНСТРУМЕНТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

Використання сучасних методів навчання відіграє вагому роль у забезпеченні якості освітнього процесу при підготовці фахівців зі спеціальності «Облік і оподаткування», оскільки робить процес навчання більш інтерактивним, фокусує увагу здобувачів вищої освіти на навчальному процесі та сприяє зростанню їх зацікавленості у вивченні дисциплін. Інноваційні методи навчання виступають передумовою підвищення активності здобувачів вищої освіти під час навчальних занять. Окрім формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, під час навчання з використанням сучасних методів та інструментів у здобувачів вищої освіти формуються і розвиваються гнучкі навички (soft skills), такі як: навички командної роботи та ведення переговорів, креативного та критичного мислення, цифрові та комунікаційні навички, навички прийняття рішень тощо.

Досліджуючи питання soft skills сучасного успішного бухгалтера, вчена Лугова О.І. вказує на важливості формування та розвитку у майбутніх фахівців у сфері обліку і оподаткування таких навичок: тайм-менеджмент, вирішення проблем та критичне мислення, гнучкість та адаптивність, комунікаційні навички, співпраця та вміння працювати в команді, етичні навички та добросовісність, вміння навчатися новому та постійне професійне вдосконалення [1]. На ці аспекти доцільно звернути увагу при виборі методів навчання та організації освітнього процесу. Одним з методів навчання, який сприяє

формуванню гнучких навичок є метод кейсів. Так, наприклад, здобувачі вищої освіти ОПП «Облік і оподаткування» Національного університету «Чернігівська політехніка» при вивченні дисциплін «Управлінський облік» та «Аудит» виконують практичні кейси для командної роботи («Soft-skills спеціаліста у сфері управлінського обліку», «Професійні та гнучкі навички аудитора» відповідно).

Як зазначає Бурко К.В., одним з дієвих засобів підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері бухгалтерського обліку є розробка та впровадження у навчальний процес комп'ютерно-орієнтованих методичних систем навчання фахових дисциплін, в основу яких покладено web-технології [2]. Сучасний фахівець у сфері обліку, оподаткування, аудиту має володіти навичками роботи зі спеціалізованим програмним забезпеченням та мати високий рівень цифрової грамотності в цілому. Розвиток цифрових компетентностей забезпечується шляхом використання сучасних програмних продуктів під час проведення навчальних занять. Такі програмні продукти, як Kahoot, Mentimeter та інші дозволяють також впроваджувати ігрові технології у навчальний процес та мотивують здобувачів вищої освіти до більшої залученості до опрацювання навчальних матеріалів курсу.

Гейміфікація (ігрофікація) в освіті передбачає використання в освітньому процесі ігрових засобів, підходів та практик, що притаманні сучасним іграм з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій (комп'ютерним, мобільним, онлайн-іграм) з метою мотивування та підсилення пізнавальної діяльності здобувачів освіти та забезпечення їх більшої залученості у навчальний процес [3]. Результати проведених попередніх досліджень дозволяють зробити висновки про те, що гейміфікація освітнього процесу сприяє мотивуванню здобувачів вищої освіти, їх заохоченню до виконання завдань, підсиленню їх пізнавальної діяльності, більшої залученості у навчальний процес в цілому. Водночас певні її недоліки зумовлюють доцільність поєднання традиційних форм та гейміфікації освітнього процесу [3].

Серед інноваційних технологій, які набувають все більшого поширення в Україні та успішно використовуються у закладах вищої освіти зарубіжних країн, є технології віртуальної та доповненої реальності, які сприяють поглибленому вивченню дисципліни та кращому засвоєнню навчального матеріалу. У рамках ОПП «Облік і оподаткування» ці технології можуть бути використані для створення віртуального навчального середовища, проведення віртуальних конференцій для викладачів та здобувачів вищої освіти, проведення віртуальних турів бухгалтерією підприємства під час проходження практики тощо. Проте дані технології є високовартісними та мають певні обмеження щодо впровадження.

Динамічними темпами зростає поширення штучного інтелекту та його використання у різних сферах. Застосування технологій штучного інтелекту може зробити навчальний процес більш інтерактивним, забезпечити індивідуалізоване навчання за рахунок адаптації до потреб здобувача вищої освіти. Технології штучного інтелекту можуть виступати інструментом пошуку

та систематизації необхідної інформації, планування навчального процесу, оцінювання прогресу оволодіння матеріалами курсу здобувачами вищої освіти. Для підготовки фахівців у сфері обліку і оподаткування штучний інтелект може бути використаний у формі віртуального асистента при вивченні основ ведення фінансового обліку та формування фінансової звітності, при ознайомленні з основними категоріями у сфері оподаткування, аудиту, економічного аналізу тощо. При використанні штучного інтелекту важливим є дотримання принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, а також забезпечення збереження конфіденційності інформації про здобувачів вищої освіти. При цьому роль викладача переорієнтується на роль ментора, який спрямовує та підтримує процес навчання, а штучний інтелект виступає лише дієвим інструментом, який може ефективно використовуватися у навчальному процесі без порушень етичних принципів та не замінюючи безпосередньо викладача.

Дієвим інструментом активізації навчального процесу виступає метод ділової гри, який базується на симуляції реальних ситуацій. Для здобувачів спеціальності «Облік і оподаткування» цей метод може бути використаний як при вивченні різних дисциплін, так і при проходженні практики. Зокрема, здобувачі вищої освіти спеціальності «Облік і оподаткування» Національного університету «Чернігівська політехніка» беруть участь у діловій грі «Мистецтво ведення переговорів» для отримання навичок прийняття управлінських рішень та розвитку навичок ведення переговорів.

Використання методу ділової гри при проходженні практики дозволяє здобувачам вищої освіти застосовувати отримані під час навчання навички на практиці (у межах ролі директора, головного бухгалтера, фінансового аналітика, спеціаліста з ведення управлінського обліку тощо), сприяє формуванню гнучких навичок (лідерство, командна робота, прийняття рішень, соціальні навички тощо), а також передбачає аналіз результатів участі у діловій грі, оцінювання рівня виконання здобувачами вищої освіти поставлених завдань та виявлення прогалини у фахових знаннях та навичках.

На сьогодні існує низка різноманітних інструментів Google, які також можуть бути використані для організації навчального процесу. При викладанні та при виконанні практичних завдань викладачами і здобувачами вищої освіти відповідно може бути використана Google Jamboard – безкоштовна цифрова дошка від Google. В умовах змішаного та дистанційного навчання також доцільним є використання Google Classroom - платформи для організації та управління навчальними процесами. Зокрема, викладачами може бути створений курс з використанням платформи Google Classroom, який будуть проходити здобувачі вищої освіти у межах поточного, проміжного або семестрового контролю знань.

При викладанні дисциплін освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» також може бути використаний метод інтелектуальних карт (mind map) для проведення інтерактивних практичних занять (наприклад, за темою «Прийняття управлінських рішень» у рамках дисципліни

«Управлінський облік»), візуалізації навчального матеріалу при проведенні лекційних занять тощо.

Отже, інноваційні методи навчання та сучасні інструменти організації освітнього процесу сприяють покращенню якості підготовки фахівців у сфері обліку і оподаткування. Їх вибір серед широкого різноманіття має здійснюватися викладачем з урахуванням змісту курсу, форми організації навчального процесу, потреб та інтересів здобувачів вищої освіти тощо. Інноваційні технології та методи, які використовуються у початковому процесі (ігрові технології та онлайн-сервіси, технології віртуальної та доповненої реальності, метод зворотного класу, метод інтелектуальних карт) сприяють формуванню такого навчального середовища, яке мотивує здобувачів вищої освіти до досягнення програмних результатів навчання, підвищує їх залученість до навчання та формує гнучкі навички, затребувані роботодавцями на ринку праці. Крім того, метод симуляції у рамках проведення ділових ігор, метод кейсів сприяють розвитку практичних навичок у здобувачів вищої освіти завдяки виконанню завдань, які ставляться перед фахівцями у сфері обліку і оподаткування під час професійної діяльності (зокрема, ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності та її аналіз, перевірка бухгалтерської документації, формування податкових декларацій, аналіз результатів діяльності підприємства, прийняття управлінських рішень та ведення управлінського обліку тощо).

Список використаних джерел:

1. Лугова О. І. Soft Skills сучасного успішного бухгалтера (in English). *Modern Economics*. 2023. № 37 (2023). С. 72-77. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V37\(2023\)-10](https://doi.org/10.31521/modecon.V37(2023)-10).
2. Бурко К.В. Інноваційні технології навчання у підготовці фахівців з бухгалтерського обліку. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2018. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/161.pdf
3. Гнедіна К., Нагорний П. Теоретико-практичні засади гейміфікації в освіті. *Information Technologies in Education: збірник наукових праць*/ голов. ред. О. В. Співаковський. Херсон: ХДУ, 2022. Вип. 3 (52). С. 7-19.

ГНЕЗДІЛОВА Кіра Миколаївна

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Професійна діяльність педагога дошкільної та початкової ланок освіти не можна на теперішній час уявити без використання цифрових технологій. Під впливом цифровізації освіти змінюється традиційна освітня система, що проявляється у впровадженні сучасних технологій і збільшенні віртуальних освітніх платформ, які пропонують різноманітні послуги [1].